

Bruksela, 26 listopada 2018 r.
(OR. en)

14719/18

COHAFA 107
DEVGEN 223
ALIM 14
ONU 101
FAO 51
COAFR 309
MAMA 194
MOG 77
COEST 230
COASI 265
COLAC 100
PROCIV 84
RELEX 1008

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	26 listopada 2018 r.
Do:	Delegacje

Nr poprz. dok.:	12817/18
-----------------	----------

Dotyczy:	Edukacja w sytuacjach nadzwyczajnych i w czasie przedłużających się kryzysów – Konkluzje Rady (26 listopada 2018 r.)
----------	---

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady pt. „Edukacja w sytuacjach nadzwyczajnych i w czasie przedłużających się kryzysów”. Dokument został przyjęty przez Radę w dniu 26 listopada 2018 r. na jej 3654. posiedzeniu.

Edukacja w sytuacjach nadzwyczajnych i w czasie przedłużających się kryzysów**Konkluzje Rady**

1. Rada jest poważnie zaniepokojona faktem, że ponad 75 mln dzieci poszkodowanych w wyniku sytuacji nadzwyczajnych i przedłużających się kryzysów nie ma dostępu do wysokiej jakości edukacji, a ok. 7,8 mln młodych dorosłych i nastolatków (w wieku od 18 do 24 lat) w związku z wysiedleniami jest zagrożonych brakiem możliwości dalszego kształcenia, wczesnym kończeniem nauki i edukacją niskiej jakości. Rada jest również zaniepokojona narastającą przemocą w placówkach edukacyjnych i ich sąsiedztwie. Edukacja należy do praw człowieka i prawo to musi być przestrzegane we wszystkich kontekstach jako zasadniczy środek pomagający dzieciom i młodzieży w pełni realizować swój potencjał, wzmacniający odporność jednostek, społeczności i krajów, zapewniający trwały rozwój oraz pokojowe, pluralistyczne i bogate społeczeństwa. W związku z tym, że coraz częściej konflikty trwają długo, istnieje ryzyko, że całe „stracone pokolenia” będą dorastać bez możliwości, środków i umiejętności pozwalających budować lepszą przyszłość.
2. Zgodnie z wcześniejszymi konkluzjami Rady^[1], globalną strategią UE, Europejskim konsensusem w sprawie rozwoju^[2] i Agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, UE zależy na zapewnieniu dostępu do włączającego uczenia się przez całe życie oraz bezpiecznego, sprawiedliwego i wysokiej jakości kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach w sytuacjach nadzwyczajnych i kryzysowych. Ma to zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania przestrzegania zasady, by nie pozostawiać nikogo w tyle, i dla realizacji celów agendy edukacyjnej 2030. Rada z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji w sprawie edukacji w sytuacjach nadzwyczajnych i w czasie przedłużających się kryzysów^[3]. Rada wyraża również zadowolenie ze znacznego zwiększenia przez Komisję pomocy humanitarnej na edukację w sytuacjach nadzwyczajnych i odnotowuje zamiar Komisji, by w 2019 r. na edukację w sytuacjach nadzwyczajnych przeznaczyć 10 % unijnego budżetu na pomoc humanitarną. Podkreśla, że możliwości finansowania sektora edukacji w czasie przedłużających się kryzysów wykraczają poza pulę środków na działania humanitarne, która – zgodnie z jej mandatem – powinna być przeznaczona dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Pozwoli to na wprowadzanie w życie nowego sposobu pracy przewidzianego na Światowym Szczycie Humanitarnym uwzględniającego mocne strony zarówno sektora pomocy humanitarnej, jak i sektora rozwoju, m.in. umożliwi finansowanie wieloletnie oraz zapewni większą przewidywalność i ciągłość na potrzeby edukacji w sytuacjach nadzwyczajnych i w czasie przedłużających się kryzysów. W ten sposób powinno zostać uzupełnione finansowanie na rzecz rozwoju, które zaspokaja potrzeby edukacyjne o charakterze systemowym i bardziej długoterminowym.

¹ Konkluzje z 12 maja 2016 r. w sprawie Światowego Szczytu Humanitarnego, konkluzje z 12 maja 2016 r. w sprawie podejścia UE do kwestii przymusowych wysiedleń i rozwoju, konkluzje z 19 maja 2017 r. w sprawie wykorzystania powiązania między aspektami humanitarnymi a rozwojowym oraz konkluzje z 12 listopada 2017 r. w sprawie strategicznego podejścia do kwestii odporności w ramach działań zewnętrznych Unii.

² Globalna strategia na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej (czerwiec 2016 r.) i Europejski konsensus w sprawie rozwoju (Dz.U. C 210 z 30.6.2017, s. 1–24).

³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie edukacji w sytuacjach nadzwyczajnych i w czasie przedłużających się kryzysów. COM(2018) 304 final z 18.5.2018.

3. Rada z zadowoleniem przyjmuje również kompleksowe podejście do edukacji w sytuacjach nadzwyczajnych i w czasie przedłużających się kryzysów, które to podejście uwzględnia: gotowość, zmniejszanie ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, zapobieganie, łagodzenie skutków, szybkie reagowanie, a także zaangażowanie na rzecz budowy odpornych systemów edukacji. W tym kontekście należy intensyfikować i w dalszym ciągu wspierać inicjatywy, które pozwalają lepiej i szybciej oferować możliwości uczenia się; trzeba mieć przy tym na względzie zapewnienie trwałych rozwiązań, takich jak fundusz „Education Cannot Wait” służący zaspokojeniu potrzeb edukacyjnych dzieci i młodych ludzi w wieku od 3 do 18 lat. Należy także nadal wspierać inicjatywy na rzecz szkolnictwa wyższego w sytuacjach nadzwyczajnych, takie jak mechanizm szybkiego reagowania na rzecz szkolnictwa wyższego w sytuacjach nadzwyczajnych, skierowany do osób w wieku od 18 do 24 lat.
4. Tam gdzie kryzys powoduje przerwanie edukacji, UE jest gotowa wspierać mechanizmy szybkiego reagowania i czynić edukację jednym z integralnych elementów działania w sytuacjach nadzwyczajnych, w partnerstwie z odnośnymi zainteresowanymi stronami i z myślą o tym, by zapewnić – zawsze, gdy jest to wykonalne – przejęcie działań przez podmioty z sektora rozwoju. UE zobowiązuje się do tego, by dzieci i młodych ludzi nieuczęszczających do szkoły, w tym wysiedleńców, ponownie – w terminie kilku miesięcy – włączyć w wysokiej jakości proces nauczania, zgodnie z Deklaracją nowojorską w sprawie uchodźców i migrantów z 2016 r.
5. Mając na względzie szczególne potrzeby osób przesiedlonych oraz znaczenie trwałych rozwiązań, Rada wzywa służby Komisji, ESDZ i państwa członkowskie, by współpracowały z rządami państw przyjmujących i podmiotami partnerskimi działającymi w tych państwach w celu włączania uchodźców w krajowe systemy edukacji, a jednocześnie zajęły się potrzebami społeczności przyjmujących, a także rozwijaniem i wzmacnianiem zdolności oraz istniejących struktur i usług edukacyjnych, w tym systemów certyfikacji, akredytacji i uznawania.
6. Rada podkreśla, że na wszystkich szczeblach niezbędne są ściślejsze koordynowanie, dialog i partnerstwo między zainteresowanymi stronami z sektora edukacji, by zapewnić skuteczne i uzupełniające się sposoby reagowania. W celu zapewniania skuteczności niezbędne są również dostępne, przewidywalne, przejrzyste i trwałe finansowanie edukacji, a także większa ilość solidnych dowodów i zdezagregowanych danych. Rada uznaje, że działania humanitarne muszą koncentrować się na ludności poszkodowanej, i wzywa służby Komisji, ESDZ i państwa członkowskie do propagowania i ułatwiania inkluzywnego udziału społeczności w analizie, planowaniu, opracowywaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ocenie działań w dziedzinie edukacji.
7. Rada podkreśla znaczenie angażowania społeczeństwa obywatelskiego oraz podmiotów z sektora pomocy humanitarnej i rozwoju, uznając, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego pozostają w ścisłym kontakcie z ludnością i dysponują wglądem w lokalne społeczności, co może przekładać się na skuteczny dostęp do słabszych grup społecznych.
8. Rada podkreśla, że powszechny dostęp do bezpłatnej, włączającej i sprawiedliwej edukacji wysokiej jakości ma zasadnicze znaczenie dla poszanowania prawa do edukacji dla wszystkich. W tym względzie, by ograniczyć bariery i zapewnić wysokiej jakości efekty uczenia się, zwiększony musi zostać dostęp do nowoczesnych technologii i innowacji. Istotnym zasobem i źródłem innowacji może być sektor prywatny. Jego zaangażowanie, zwłaszcza w kontekście niestabilności i przy osłabionych strukturach państwa, musi być dostatecznie uregulowane.

9. Rada podkreśla znaczenie koncentrowania się na grupach najbardziej zmarginalizowanych, najsłabszych i znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji – zgodnie z podejściem opartym na potrzebach stosowanym w sytuacjach nadzwyczajnych. Ze względu na nieproporcjonalne skutki, jakie sytuacje nadzwyczajne i przedłużające się kryzysy powodują w dziedzinie edukacji dziewcząt i kobiet, należy uwzględniać problematykę płci w wymiarze przekrojowym we wszystkich działaniach edukacyjnych, a towarzyszyć temu muszą ukierunkowane działania eliminujące wszelkie niekorzystne aspekty i bariery charakterystyczne dla danego kontekstu. Konkretnie rozwiązania powinny być również opracowywane w odniesieniu do sytuacji osób niepełnosprawnych i bezpaństwowców, tak by zapewnić im równy dostęp do edukacji.
10. Rada uznaje istotną rolę, jaką edukacja odgrywa w umacnianiu pokoju i zapewnianiu ochrony. UE przoduje w propagowaniu podejść uwzględniających sytuację konfliktu, polityk i praktyk dotyczących szkoły bez przemocy, a także w promowaniu poszanowania różnorodności, tolerancji oraz aktywnego i odpowiedzialnego obywatelstwa. Zintegrowane podejścia łączące edukację i ochronę mogą być odpowiedzią na fizyczne, psychospołeczne i emocjonalne potrzeby dzieci i młodzieży oraz mogą przeciwdziałać ryzyku przemocy, w tym przemocy seksualnej i uwarunkowanej płcią, ryzyku wczesnych i przymusowych małżeństw, ryzyku włączania dzieci w konflikty zbrojne i radykalizacji prowadzącej do brutalnego ekstremizmu, jak również wymienione rodzaje ryzyka łagodzić. Rada przypomina o tym, że – jak przyznano w rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2250 w sprawie młodzieży, pokoju i bezpieczeństwa – zakłócenie dostępu młodych ludzi do edukacji i możliwości ekonomicznych ma katastrofalny wpływ na trwałe pokój i pojednanie.
11. Rada zdecydowanie potępia: wszelkie formy ataków na szkoły i uczelnie, wykorzystywanie szkół do celów wojskowych, porwania uczniów i pracowników oświaty, rekrutowanie i wykorzystywanie dzieci w konfliktach zbrojnych, przemoc seksualną oraz obecność min lądowych, niewybuchów i pozostałości wojennych na terenie szkół i w ich pobliżu. Rada wzywa służby Komisji, ESDZ i państwa członkowskie, by wykorzystywały dialog na szczeblu politycznym, dialog kształtujący politykę i dialog operacyjny prowadzone ze stronami danego konfliktu jako okazję do zaapelowania o przestrzeganie zobowiązań wynikających z prawa międzynarodowego. Rada zwraca się do wszystkich państw członkowskich, by wspierały inicjatywy służące ochronie edukacji podczas konfliktów, w tym deklarację w sprawie bezpiecznych szkół, oraz by propagowały jej wdrażanie podczas 3. międzynarodowej konferencji dotyczącej tej deklaracji, która to konferencja ma się odbyć w 2019 r. w Hiszpanii.
12. Rada podkreśla, że należy dbać o jakość edukacji na wszystkich szczeblach: w przedszkolach, w szkołach podstawowych, średnich i wyższych oraz w ramach szkolenia technicznego i zawodowego. Wykwalifikowani nauczyciele, odpowiednie materiały dydaktyczne i pomocnicze oraz infrastruktura szkolna to główne filary edukacji wysokiej jakości. Zasadnicze znaczenie ma także zaangażowanie opiekunów oraz społeczności. Edukacja podstawowa jest warunkiem wstępnym postępów dziecka w całym cyklu edukacji. Szkolnictwo wyższe to jeden z istotnych motorów zmian – pozwala bowiem młodzieży odgrywać rolę katalizatora naprawy, odbudowy i odporności swojego kraju. Edukacja oraz szkolenie techniczne i zawodowe muszą być powiązane z zapotrzebowaniem na rynkach pracy. Należy propagować sposób działania łączący edukację z następującymi aspektami: ochrona, źródła utrzymania, WASH (woda pitna, urządzenia sanitarne i higiena), zdrowie i żywienie, po to by poprawić efekty uczenia się i zapewnić, by edukacja mogła otwierać drogę dla świadczenia usług na rzecz innych sektorów.
13. Codzienny posiłek w szkole może przyczynić się do poprawy odżywiania się i zdrowia, jak również zwiększa liczbę osób korzystających z dostępu do edukacji, gdyż stanowi dodatkową zachętę do posyłania dzieci do szkoły. Może też sprzyjać lokalnej gospodarce poprzez zwiększanie zdolności miejscowych rolników w zakresie dostarczania żywności służącej do przygotowywania posiłków w szkole. Dbanie o dostarczenie dzieciom pełnowartościowych posiłków szkolnych, by wspierać ich zdrowy rozwój oraz zdolność uczenia się, wymaga ścisłej współpracy z rządami państw przyjmujących oraz partnerami z sektora rozwoju i pomocy humanitarnej.

14. Rada wzywa służby Komisji, ESDZ i państwa członkowskie, by wdrażały niniejsze ramy polityki w drodze stałego wzmocnienia współpracy, komplementarności i zaangażowania między podmiotami i instrumentami z sektora pomocy humanitarnej i rozwoju, przy odpowiednim poszanowaniu ich odnośnych mandatów, z myślą o zaspokojeniu krótko- i długoterminowych potrzeb edukacyjnych na wszystkich szczeblach z zastosowaniem jak najodpowiedniejszych środków. Niezbędne są większe i bardziej długoterminowe inwestycje w edukację, które wspierają gotowość i zmniejszanie ryzyka, a także są na tyle elastyczne, by reagować na zmieniające się potrzeby i nowe fale wysiedleń, przy uznaniu, że krótkoterminowe finansowanie humanitarne i reakcje ex post mają specyficzny mandat i nie mogą zastępować skutecznych działań systemowych. Zarówno w sytuacjach nadzwyczajnych, jak i w czasie przedłużających się kryzysów edukacja powinna być elementem wdrażania podejścia opartego na powiązaniu pomocy humanitarnej z rozwojem i podejścia opartego na odporności. W tym względzie służby Komisji i państwa członkowskie powinny koordynować działania w zakresie: zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, gotowości, oceny, analiz, programowania i planowania środków edukacyjnych. Powinno to obejmować dzielenie się dowodami i wzorcowymi praktykami, a także usprawnienie zbierania danych oraz poprawę ich dostępności i przejrzystości.
-